

LAKIALOITE 166/1999 vp

Laki verontilityslain 12 ja 29 §:n, tuloverolain 21 ja 124 §:n sekä kuntien valtionosuuslain 4 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Tämä lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 71/1999 vp.

Lakialoitteessa ehdotetaan, että verontilityslain mukaisia yhteisöveron veronsaajaryhmien jako-osuuksia muutetaan hallituksen esityksestä poiketen siten, että valtion osuutta korotetaan 58 prosentista 60,80 prosenttiin, kuntien osuutta alennetaan 40 prosentista 37,27 prosenttiin ja seurakuntien osuutta alennetaan 2 prosentista 1,93 prosenttiin.

Toiseksi ehdotetaan, että kuntien jako-osuuden alentamisesta (40 prosentista 37,27 prosenttiin) valtiolle tulevasta lisätulosta noin 400 miljoonaa markkaa jaetaan kunnille yleisenä valtionosuutena korottamalla yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamäärää 77,50 markalla asukasta kohden. Tämä edellyttää kuntien valtionosuuslain muuttamista.

Viime vuonna miinusmerkkinen vuosikate oli 71 kunnassa, ja laskelmien mukaan niiden lukumäärä vuonna 2001 kasvaa 124 kuntaan. Ennusteiden mukaan kuntien taloudellinen asema keskiarvoilla mitaten vahvistuu tulevina vuosina. Erityisen ongelmallista on kuitenkin kuntien välisen taloudellisen eriarvoisuuden voimakas kasvu, kuten edellä olevat luvut osoittavat.

Laskelmien mukaan 40 heikoimman kunnan vuosikate oli miinuksella viime vuonna 121 miljoonaa markkaa ja vuonna 2002 se olisi 214 miljoonaa markkaa miinuksella. Samanaikaisesti 40

vahvimman kunnan vuosikate oli viime vuonna 4 512 miljoonaa markkaa ja sen arvioidaan kasvavan 8 787 miljoonaa markkaan vuonna 2002.

Jo nyt on olemassa suuri joukko kuntia, jotka eivät pysty tarjoamaan asianmukaisia peruspalveluja. Niiden verotulot ja verotulotäydennys riittivät esim. vuonna 1997 vain sosiaali- ja terveystoimen sekä koulutoimen omavastuuosuuden kattamiseen. Nämä kunnat ovat joutuneet sellaiseen valtionosuusjärjestelmän loukkuun, etteivät ne voi selvitä ilman erityistoimenpiteitä.

Varojen kohdentaminen yleiseen valtionosuuteen on perusteltua siksi, että viime vuosina sitä on alennettu useita kertoja valtionosuusleikkausten sekä kuntien ja valtion välisten tehtäväsiirtojen vuoksi. Alentaminen on vienyt pohjaa koko valtionosuusjärjestelmältä, koska yleisen valtionosuuden perusteella määritellään syrjäisyydestä ja saaristaisuudesta aiheutuva lisävaltionosuus. Toisaalta yleisen keskimääräisen valtionosuuden markkamäärän korotus tuo tasapuolisesti tuloja myös kaikille kunnille.

Lukuisten kuntien talouden tasapainottaminen edellyttää useita eri toimenpiteitä. Nyt esitetty rinnakkaislakiesitys on yksi niistä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat laki-ehdotukset:

1.

Laki

verontilityslain 12 ja 29 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 10 päivänä heinäkuuta 1998 annetun verontilityslain (532/1998) 12 §:n 1 ja 6 momentti sekä 29 §, sellaisena kuin niistä ovat 12 §:n 1 ja 6 momentti laissa 1773/1998, seuraavasti:

12 §

Veronsaajaryhmien jako-osuudet

Verovuodesta 2000 sovellettava valtion jako-osuus on 60,80 prosenttia, kuntien jako-osuus on 37,27 prosenttia ja seurakuntien jako-osuus on 1,93 prosenttia yhteisöverosta. Evankelis-luterilaisten seurakuntien yhteisövero on 99,92 prosenttia ja ortodoksisten seurakuntien yhteisövero on 0,08 prosenttia seurakuntien yhteisöverosta.

Kunnille ja seurakunnille tuleviin yhteisöveroihin lisätään tuloverolain 21 ja 22 §:ssä tarkoi-

tettujen yhteisöjen verot siten, että kuntien osuus on 95,074 prosenttia ja seurakuntien osuus 4,926 prosenttia.

29 §

Ennakonpalautusten vähentäminen verovuosilta 1997—2002 tehtävissä tilityksissä

(Kuten HE)

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

Lain 29 §:ää sovelletaan ensimmäisen kerran verovuodelta 1999 tehtävässä tilityksessä.

2.

Laki

tuloverolain 21 ja 124 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/1992) 21 §:n 2 momentti sekä 124 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin 124 §:n 2 ja 3 momentti ovat laissa 1770/1998, seuraavasti:

21 §

Osittain verovapaat yhteisöt

(2 mom. kuten HE)

124 §

Veron määräytyminen

Pääomatulojen tuloveroprosentti on 28. Yhteisön ja yhteisetuuden tuloveroprosentti on niinkään 28. Yhteisöjen ja yhteisetuoksien veron jakautumisesta eri veronsaajien kesken säädetään verontilityslaissa (532/1998). Yhteisön ja yhteisetuuden Ahvenanmaan maakunnasta saa-

dusta tulosta suoritetaan kuitenkin verovuosilta 2001—2003 veroa valtiolle 17,0296 prosenttia.

Edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitetun osittain verovapaan yhteisön ja tiekunnan sekä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöstä saadun tulon tuloveroprosentti on 10,9704. Näiden yhteisöjen veron jakautumisesta kunnan ja seurakunnan kesken säädetään verontilityslaissa. Pykälän 2 momentissa tarkoitetun yhteisön tuloveroprosentti on 10,43.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta .

3.

Laki

kuntien valtionosuuslain 4 ja 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 20 päivänä joulukuuta 1996 annetun kuntien valtionosuuslain (1147/1996) 4 §:n 3 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1102/1997, sekä

lisätään 27 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 1102/1997 ja 1061/1998, uusi 5 momentti, jolloin nykyinen 5 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Valtionosuustehtävien ja kustannustason muutos

Yleisen valtionosuuden kustannustason muutosta huomioon otettaessa perusteena on markkamäärä, josta on tehty 27 ja 29 §:ssä säädetty vähennykset ja korotukset.

27 §

Yleisen valtionosuuden perusteena oleva markkamäärä

Kunnalle 3 §:n perusteella määräytyvää yleisen valtionosuuden keskimääräistä markkamää-

rää korotetaan kunnan asukasta kohden 77,50 markkaa vuoden 2000 alusta lukien.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 1999

Hannes Manninen /kesk
 Maria Kaisa Aula /kesk
 Anneli Jäätteenmäki /kesk
 Antti Rantakangas /kesk
 Petri Neittaanmäki /kesk
 Timo Kalli /kesk
 Anu Vehviläinen /kesk
 Kyösti Karjula /kesk
 Aulis Ranta-Muotio /kesk
 Olavi Ala-Nissilä /kesk
 Matti Väistö /kesk
 Sirkka-Liisa Anttila /kesk
 Esko Aho /kesk
 Kari Myllyniemi /kesk

Mauri Pekkarinen /kesk
 Matti Vanhanen /kesk
 Osmo Puhakka /kesk
 Jaana Ylä-Mononen /kesk
 Niilo Keränen /kesk
 Tanja Karpela /kesk
 Pekka Nousiainen /kesk
 Markku Laukkanen /kesk
 Juha Korkeaoja /kesk
 Pauli Saapunki /kesk
 Seppo Kääriäinen /kesk
 Jorma Huuhtanen /kesk
 Ossi Korteniemi /kesk

